

بررسی وضعیت کیفیت روابط دوستانه مربیان و بازیکنان تیم‌های

ورزشی منتخب استان خراسان رضوی

کیانوش شجیع^{۱*}، ابوالفضل فراهانی^۲، حمید قاسمی^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۱۰/۰۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۴/۲۲

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی وضعیت کیفیت روابط دوستانه مربیان و بازیکنان تیم‌های ورزشی منتخب استان خراسان رضوی بود. با توجه به هدف مذکور، مقیاس ۲۷ گزینۀ ای کیفیت روابط دوستانه در ورزش (SFQS) ساخته شده توسط وایز و اسمیت (۱۹۹۹) در اختیار ۳۴۱ بازیکنان رشته‌های گروهی فوتبال، بسکتبال، والیبال، هندبال و فوتسال و همین‌طور رشته‌های انفرادی دو و میدانی، تکواندو، شنا و کشتی خراسان رضوی، با توجه به فرمول برآورد حجم نمونه (جدول مورگان) و نمونه‌گیری خوشه‌ای در دامنه سنی ۱۳ تا ۱۷ سال که وضعیت روابط دوستانه و کیفیت دوستی در آنان از اهمیت بیشتری برخوردار است قرار گرفت. بر مبنای هنجار تعیین شده برای این پرسشنامه از مقیاس ۵ ارزشی لیکرت، جهت کمی‌سازی آن استفاده شد. روایی محتوایی ابزار توسط متخصصین و پایایی آن نیز در یک مطالعه مقدماتی با آلفای ۰/۸۵ محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از آزمون‌های تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون همبستگی اسپیرمن در سطح معناداری ۰/۰۵ استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که؛ بین خرده مقیاس‌های حمایت و ارتقاء عزت نفس ($F=2/107$, $p=0/024$)، صداقت و صمیمیت ($F=2/366$, $p=0/021$)، ویژگی‌های مشترک ($F=4/867$, $p=0/001$) و همراهی و خوش‌مشربی ($F=2/648$, $p=0/006$) به تفکیک رشته‌های ورزشی رابطه معناداری مشاهده شده و بین خرده مقیاس‌های رفع تعارض ($F=1/130$, $p=0/285$) و تعارض ($F=1/698$, $p=0/207$)، رابطه معناداری وجود ندارد. به‌طور کلی نتایج تحقیق حاکی از آن بود که کیفیت دوستی می‌تواند در حل مسائل مربوط به ارتباطات میان مربیان و بازیکنان نقش بسزایی داشته و با ترسیم یک مرز ارتباطی، راه‌گشای خیل عظیمی از مشکلات در زمینه‌های مختلفی مثل عزت نفس، استرس، همراهی، تضاد و ... باشد.

واژگان کلیدی

روابط دوستانه، مربیان و بازیکنان، تیم‌های ورزشی

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور - واحد ری (نویسنده مسئول) Email:kianooshshajie@yahoo.com

۲- استاد مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور

۳- استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور

مقدمه

ارتباطات یکی از اجزای بسیار مهم ورزش است. پدر و مادر بازیکن، معلم، همسر و همین‌طور طرفداران، نمونه‌هایی از افرادی هستند که یک ورزشکار به‌طور مستقیم یا غیر مستقیم از آن‌ها تاثیر می‌پذیرد. اما مسئله مهم در این راستا، ارتباط بین بازیکن و مربی است که از اهمیت حیاتی برخوردار است. ارتباط بین بازیکن و مربی می‌تواند بر اساس ارزش‌گذاری متقابل، تعهد، همکاری، وابستگی، اعتماد، تعصب و احترام به یکدیگر توسعه داده شود. رابطه بین بازیکن و مربی یک فرآیند پویا و گاهی مواقع پیچیده است. با این حال به‌طور کلی مربی و بازیکن از یکدیگر انتظار داشته و تحقق نیازهای خود را توسط یکدیگر برآورده می‌سازند. در گذشته مربیان، تنها به افزایش مهارت‌های جسمانی، فنی و تاکتیکی در بازیکنان جوان خود بسنده می‌کردند، اما اکنون مربی نه تنها از لحاظ جسمی بلکه توسعه مهارت‌های روانی را هم بر عهده داشته و به عنوان یک ناظر، دوست و حامی به بازیکن نزدیک می‌شود. اکنون مربیان دریافته‌اند که رشد بازیکن جوان از طریق همدلی، صداقت، حمایت و پذیرش انجام می‌شود. در مقابل بعضی عناصر متضاد بین بازیکن و مربی می‌تواند منجر به نزاع و جنگ شود. طنز طعنه‌آمیز، انتقاد غیر-منصفانه، تضعیف اعتماد به نفس، نزدیک شدن بیش از حد به بازیکن، یک رابطه بی‌اثر و یا، ناکارآمد و بعضاً مخرب را در پی خواهد داشت. فریب، عدم علاقه، عدم تعهد، رفتارهای خشن و سوء استفاده از بازیکن، اثرات تخریب‌کننده‌ای بر روان بازیکنان جوان دارند. اجرای مسائل اخلاقی و درک اینکه مربی تا چه حد باید به بازیکن نزدیک و نقش حمایتی داشته باشد، از مسائل مهم در امر مربیگری به‌شمار می‌رود (Lavoie, 2007).

اهمیت توسعه روابط در دوران نوجوانی و جوانی بسیار مهم و غیر قابل انکار است. ارتباط این گروه با همسالان، دوستان نزدیک، معلمان و مربیان باعث افزایش اعتماد به نفس، کمک به تنهایی فرد، استرس و برآوردن نیازهای همراهی، صمیمیت و حمایت عاطفی می‌شوند (Bagwel

Hartup, 1999 & newcomb, 1996). اخیراً علاقه به دوستی در ماهیت نوجوانان و جوانان رونق گرفته است. یکی از جنبه‌های دوستی در این سنین که مورد توجه محققین می‌باشد، کیفیت ادراک شده از آن روابط است. کیفیت دوستی ۱ اشاره به ابعاد خاصی از مقررات اجتماعی مانند؛ همراهی، کمک، راهنمایی، وفاداری، پشتیبانی و اعتماد به نفس دارد (Hartup, 1998). جوانانی که کیفیت دوستی خود را بیشتر بر روی این ویژگی‌ها متمرکز می‌کنند، از تنظیم روانی و پیشرفت تحصیلی بهتری برخوردار هستند (Ladd & Coleman, 2001 و Brendt et al, 1999). رابطه بین مربی و بازیکن، یک عامل تعیین‌کننده برای عملکرد در ورزش‌های رقابتی و انفرادی است. از این رو بازیکن و مربی، دارای یک وابستگی متقابل هستند. وابستگی متقابل آن‌ها در بازیکنان، نیاز آشکار برای بدست آوردن دانش، مهارت و تجربه مربی و برای مربیان انتقال توانایی‌ها، ظرفیت‌ها و عملکردهای مربوط به موفقیت است. بنابراین بازیکنان و مربی با یک ارتباط حرفه‌ای و با صرف مقدار زیادی زمان، به منظور دستیابی موفقیت در عملکرد، همکاری خود را توسعه می‌بخشند. که اغلب این همکاری جنبه‌های مربوط به حوزه خصوصی مربی و بازیکن را دربر می‌گیرد (Jowett & Carpenter, 2004).

رابطه‌ای که بازیکن جوان با مربی خود دارد، با رابطه‌ای که با پدر، مادر و معلم خود برقرار می‌کند، می‌تواند بسیار متفاوت باشد. روابطی که یک بازیکن با پدر، مادر و معلم خود برقرار می‌کند، دارای یک ساختار تثبیت شده است، در حالی بازیکن با نزدیک شدن به مربی خود، احساس راحت‌تری داشته و می‌تواند مشکلات خانه و مدرسه خود را با وی در میان بگذارد. معمولاً اینگونه روابط باید بر اصل اخلاق، اعتماد، وفاداری و رازداری بنا شوند. در این بین مربیانی با داشتن یک فلسفه مربیگری اشتباه، با نزدیک شدن به بازیکن جوان در پی سوء استفاده از وی و یا پرورش نوجه و یک مطیع کامل برای خود هستند، که این مسئله باعث یاس و ناامیدی در بازیکن شده و خسارات

بازیکنان بسکتبال پرداختند. یافته‌ها نشان داد که اعتماد به نفس، اضطراب و استرس بازیکنان، به طور مستقیم تحت تاثیر رفتار مربی می‌باشد. جووت و کاکریل (۲۰۰۳)، در پژوهشی به بررسی ماهیت و اهمیت ارتباط بازیکن و مربی در بین ۱۲ نفر از مدال آوران المپیک پرداختند. نتایج نشان داد که ماهیت ارتباط بازیکن - مربی، نقش مهمی در توسعه عملکرد بازیکنان دارد. همچنین آن‌ها به منظور بهبود رابطه‌ی دوستی بین بازیکن و مربی، توسعه برنامه‌های آموزشی را پیشنهاد کردند. پوزواردوسکی و همکاران (۲۰۰۵)، در تحقیق خود به بررسی روش‌های ارتباطی بازیکن و مربی پرداختند. نتایج آن‌ها در نهایت به کشف مدلی جهت تعیین قلمروی مربی در ارتباط با بازیکن ختم شد. در تحقیق دیگر فیلیپ و سیلر (۲۰۰۶)، به تجزیه و تحلیل کیفیت دوستی در بین بازیکنان و مربیان تیم ملی شنای سوئیس پرداختند. یافته‌ها نشان داد که رابطه اجتماعی، گرایش و پذیرش و احترام و حمایت، اهمیت زیادی در حفظ رابطه دوستی مستحکم بین بازیکن و مربی دارد. در نهایت، با توجه به این که برقراری ارتباط موثر بین مربی و بازیکن یک جزء اساسی و کلیدی است، که به یادگیری مهارت‌های ورزشی و نیز توسعه مهارت‌های زندگی در ورزشکاران جوان منجر می‌شود. بررسی کیفیت دوستی در ورزش از منظر درک بهتر رابطه مربی و ورزشکار، وابستگی متقابل و رابطه علت و معلولی بین مربیان و بازیکنان که شامل احساسات، رفتارها، افکار و تضادها است، ضروری و غیر قابل چشم پوشی به نظر می‌رسد. طور کلی هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی وضعیت روابط دوستانه مربی و بازیکن در بین تیم‌های ورزشی منتخب استان خراسان رضوی بوده و در نظر دارد به این سوال پاسخ دهد که وضعیت روابط دوستانه مربی و بازیکنان رشته‌های انفرادی و گروهی مختلف استان خراسان رضوی چگونه می‌باشد. بدون شک این سوال گامی موثر در زمینه حل معضلات مربوط به ارتباطات ورزشی در میادین ورزش خواهد بود.

جبران ناپذیری بر پیکره جسمانی، روحی و روانی او وارد می‌سازد. در این صورت به علت نبود کشش و اخلاق مربیگری در مربی، بازیکن جوان یا خود را از میدان ورزشی کنار می‌کشد و یا در سدد آن برمی‌آید تا با برقراری ارتباطات غیر رسمی با دیگر بازیکنان و یا دیگر کادر تیم، در پی رفع نیازهای خود و همچنین حفظ جایگاه خود در تیم باشد (Beauchamp, 2007).

به طور کلی مربیان برای برقراری ارتباط موثر با بازیکن خود، باید مهارت کافی را دارا باشند. توانایی ارتباط موثر و تاثیرگذاری بر بازیکن یک مهارت اساسی و حیاتی برای مربیان است. مربیانی که در داشتن این مهارت ضعف داشته یا فاقد آن باشند، در ادامه این حرفه که سرشار از ارتباط است دچار مشکل می‌شوند. گودرزی (۱۳۹۰) در پژوهش خود به رابطه‌ی دوستی بازیکنان با مربیان خود و تاثیراتی که در میادین ورزشی و حتی زندگی شخصی از یکدیگر می‌پذیرند اشاره دارد. وی همچنین بررسی کیفیت دوستی در میادین ورزشی را راه حل رسیدن به مسائل پنهان و حد و مرز میان بازیکن و مربی می‌داند.

وایلمن (۲۰۰۰) در مقاله خود، کیفیت رابطه مربی و بازیکن را به عنوان یک مرز نامعلوم و ناشناخته به نام قلمروی مربی معرفی می‌کند. او همچنین توضیحات و پیشنهادات متعددی در زمینه ارتباط مربی - بازیکن و روابط بین فردی آنان ارائه کرده است. وایلمن اولین و اساسی ترین شرط ارتباط و نزدیک شدن به بازیکن را مسائل اخلاقی می‌داند. روش و نوع ارتباط و همین طور مسائل مربوط به رازهای بین بازیکن، می‌تواند به معضلات اخلاقی تبدیل شوند. علاوه بر این وایلمن پیشنهاد می‌کند که مشاوران و روانشناسان ورزش به عنوان مربیان مهارت-های ذهنی، توجه خود را به مسائل مربوط به عملکرد و چگونگی رابطه موثر مربی - بازیکن و مرز دوستی بین آنها، محدود سازند. کنو و ویلیامز (۲۰۰۰)، در پژوهش خود به بررسی رفتار و عوامل تاثیرگذار مربیان بر روی

روش و ابزار پژوهش

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات توصیفی می‌باشد. به منظور دستیابی به اهداف پژوهش از مقیاس ۲۷ گزینه‌ای کیفیت روابط دوستانه در ورزش ساخته شده توسط وایز و اسمیت (۱۹۹۹) استفاده شد. این مقیاس عوامل اثر گذار بر شکل‌گیری کیفیت روابط دوستانه در ورزش را در ۶ خرده مقیاس حمایت و ارتقاء عزت نفس (۵ گزینه)، صداقت و صمیمیت (۵ گزینه)، ویژگی‌های مشترک (۴ گزینه)، همراهی و خوش مشربی (۳ گزینه)، رفع تعارض (۵ گزینه) و تعارض (۵ گزینه) مورد ارزیابی قرار می‌دهد. ضمن اینکه از مقیاس ۵ ارزشی لیکرت (کاملاً مخالف = 1 تا کاملاً موافق = ۵) نیز برای کمی‌سازی آن استفاده شد. روایی محتوایی ابزار توسط جمعی از متخصصین و پایایی آن نیز در یک مطالعه مقدماتی با آلفای کرونباخ ۰/۸۵ محاسبه گردید.

جامعه و نمونه آماری

جامعه مورد مطالعه در این تحقیق را کلیه بازیکنان رشته‌های گروهی فوتبال، بسکتبال، والیبال، هندبال و فوتسال به عنوان رشته‌های پر طرفدار گروهی و همین‌طور رشته‌های دو و میدانی، تکواندو، شنا و کشتی به عنوان رشته‌های پر طرفدار انفرادی خراسان رضوی، (N=3000) در دامنه سنی ۱۳ تا ۱۷ سال که وضعیت روابط دوستانه در ورزش و کیفیت دوستی در آنان از اهمیت بیشتری برخوردار است، تشکیل می‌دادند که با توجه به فرمول برآورد حجم نمونه (جدول مورگان) و نمونه‌گیری خوشه‌ای، ۳۴۱ بازیکن به عنوان نمونه نهایی پژوهش انتخاب شدند. لازم به ذکر است با توجه به تعامل و روابط دوستانه در طول فصل بین بازیکن و مربی ترتیبی اتخاذ شد که جمع‌آوری اطلاعات هر فرد در میانه و یا در مرحله پایان فصل صورت گیرد.

روش‌های آماری

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون همبستگی اسپیرمن در سطح معناداری ۰/۰۵

استفاده گردید. ضمن اینکه از آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای تشخیص وضعیت توزیع نرمال متغیرها استفاده گردید. که در نتیجه از آزمون پارامتریک برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. لازم به ذکر است، کلیه محاسبات آماری به وسیله نرم افزار SPSS 16 انجام گرفت.

اطلاعات و داده‌ها

از نظر سنی بیشترین تعداد بازیکنان در رده سنی ۱۷ سال قرار داشتند و بیشترین سال فعالیت در تیم و شناخت مربی در بین گروه‌های مختلف بیش از چهار سال بود. لازم به ذکر است ۵۱ درصد بازیکنان دارای قهرمانی و ۴۹ درصد دیگر فاقد قهرمانی در رشته خود بودند و همچنین بیشترین تعداد بازیکنان فرزند اول خانواده خود محسوب می‌شدند.

با توجه به یافته‌های آزمون اسپیرمن، بین کیفیت دوستی و سن ($r = -0/028, p = 0/613$)، سال فعالیت بازیکن ($r = -0/239, p = 0/64$)، و فرزند چندم خانواده بودن ($r = 0/56, p = 0/303$)، رابطه معناداری مشاهده نشد و همین‌طور بین کیفیت دوستی و مدت حضور بازیکن در تیم ($r = 0/162, p = 0/003$)، مدت شناخت مربی توسط بازیکن ($r = 0/007, p = 0/147$) و در نهایت وضعیت تحصیلی بازیکنان ($r = -0/175, p = 0/001$) رابطه معناداری مشاهده شد.

با توجه به توزیع نرمال کیفیت دوستی با میانگین ۹۶/۵۴ و همین‌طور خرده مقیاس‌های حمایت و ارتقاء عزت نفس با میانگین ۱۹/۸۲، صداقت و صمیمیت با میانگین ۱۶/۳۰، ویژگی‌های مشترک با میانگین ۱۲/۵۶، همراهی و خوش مشربی با میانگین ۱۱/۵۹، رفع تعارض با میانگین ۱۸/۱۱ و در نهایت تعارض با میانگین ۱۸/۰۸ از آمار پارامتریک جهت تجزیه و تحلیل متغیرها استفاده شد. جدول ۱، آماره مربوط به وضعیت توزیع نرمال متغیرها را نشان می‌دهد.

جدول ۱- آماره‌های مربوط به وضعیت توزیع نرمال متغیرها

متغیر	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	K-S	سطح معناداری
حمایت و ارتقاء عزت نفس	۳۴۱	۱۹/۸۲	۳/۳۴	۲/۰۹	۰/۷۷۴

با توجه به نتایج آزمون تحلیل واریانس یکطرفه مبنی بر مقایسه کیفیت دوستی به تفکیک رشته‌های ورزشی، یافته‌ها نشان داد که در کل بین کیفیت دوستی به تفکیک رشته‌های مختلف ورزشی تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۳- آماره‌های مربوط به ارتباط خرده مقیاس

متغیر	رشته	میانگین	درجه آزادی	F	سطح معنی داری
صمیمیت و صداقت	فوتبال	۳/۰۹	۸	۲/۳۶۶	۰/۰۲۱
	بسکتبال	۳/۲۱			
	والیبال	۳/۳۲			
	دو و میدانی	۳/۳۲			
	شنا	۳/۳۰			
	فوتسال	۳/۲۸			
	هندبال	۳/۲۰			
	تکواندو	۳/۴۳			
کشتی	۳/۸۰				

۰/۸۳۸	۱/۶۱	۳/۵۷	۱۶/۳۰	۳۴۰	صداقت و صمیمیت
۰/۶۴۹	۲/۰۴	۳/۰۵	۱۲/۶۵	۳۴۱	ویژگی‌های مشترک
۰/۹۱۱	۲/۲۰	۲/۱۸	۱۸/۵۹	۳۴۱	همراهی و خوش مشربی
۰/۷۳۶	۱/۷۷	۳/۲۶	۱۸/۱۱	۳۴۱	رفع تعارض
۰/۰۷۱	۱/۷۱	۳/۷۳	۱۸/۰۸	۳۴۱	تعارض

جدول شماره ۲ آماره‌های مربوط به ارتباط سازه کیفیت دوستی و جداول ۳ تا ۸ آماره‌های مربوط ارتباط خرده مقیاس‌های کیفیت دوستی در ورزش به تفکیک رشته‌های ورزشی را نشان می‌دهند.

جدول شماره ۲- آماره‌های مربوط به ارتباط سازه کیفیت دوستی به تفکیک رشته‌های ورزشی

سازه	رشته	میانگین	درجه آزادی	F	سطح معنی داری
کیفیت روابط دوستانه	فوتبال	۹۵/۶۷	۸	۰/۸۹۹	۰/۵۱۷
	بسکتبال	۹۷/۰۲			
	والیبال	۹۴/۱۳			
	دو و میدانی	۹۶/۱۶			
	شنا	۹۷/۵۰			
	فوتسال	۹۳/۳۰			
	هندبال	۹۸/۰۲			
	تکواندو	۹۸/۸۱			
کشتی	۵۵/۱۰۱				

جدول ۴- آماره‌های مربوط به ارتباط خرده مقیاس ویژگی‌های مشترک به تفکیک رشته‌های ورزشی

متغیر	رشته	میانگین	درجه آزادی	F	سطح معنی داری
ویژگی‌های مشترک	فوتبال	۳/۰۰	۸	۴/۸۶۷	۰/۰۰۱
	بسکتبال	۳/۲۰			
	والیبال	۳/۱۸			
	دو و میدانی	۳/۲۰			
	شنا	۳/۱۵			
	فوتسال	۳/۰۰			
	هندبال	۲/۹۹			
	تکواندو	۳/۴۰			
کشتی	۴/۰۳				

جدول ۲- آماره‌های مربوط به ارتباط خرده مقیاس حمایت و ارتقای عزت نفس به تفکیک رشته‌های ورزشی

متغیر	رشته	میانگین	درجه آزادی	F	سطح معنی داری
حمایت و ارتقای عزت نفس	فوتبال	۴/۰۷	۸	۱/۰۷۲	۰/۰۲۴
	بسکتبال	۳/۹۹			
	والیبال	۳/۸۸			
	دو و میدانی	۴/۰۲			
	شنا	۴/۲۱			
	فوتسال	۳/۹۰			
	هندبال	۴/۰۳			
	تکواندو	۴/۰۴			
کشتی	۳/۵۰				

جدول ۵- آماره‌های مربوط به ارتباط خرده همراهی و خوش مشربی به تفکیک رشته‌های ورزشی

متغیر	رشته	میانگین	درجه آزادی	F	سطح معنی داری
همراهی و خوش مشربی	فوتبال	۳/۹۸	۸	۲/۶۴۸	۰/۰۰۶
	بسکتبال	۳/۵۲			
	والیبال	۳/۸۰			
	دو و میدانی	۳/۸۴			

- برای عامل حمایت و ارتقاء عزت نفس رشته های کشتی و فوتبال با یکدیگر اختلاف معنی داری نشان دادند (P<0/05).
- برای عامل صداقت و صمیمیت رشته کشتی با رشته های فوتبال و بسکتبال اختلاف معنی داری نشان دادند (P<0/05).

			۳/۶۱	شنا
			۴/۱۳	فوتسال
			۳/۲۰	هندبال
			۳/۹۴	تکواندو
			۳/۹۱	کشتی

- برای عامل ویژگی های مشترک رشته کشتی با رشته های فوتبال، بسکتبال، والیبال، دو میدانی، شنا، فوتسال و هندبال اختلاف معنی داری نشان دادند (P<0/05).
- برای عامل همراهی و خوش مشربی رشته های والیبال و هندبال با یکدیگر اختلاف معنی داری نشان دادند (P<0/05).
- سایر عامل ها رابطه معنی داری با این متغیر نداشتند (P>0/05)

جدول ۶- آماره‌های مربوط به ارتباط خرده مقیاس رفع تعارض به تفکیک رشته‌های ورزشی

متغیر	رشته	میانگین	درجه آزادی	F	سطح معنی داری
رفع تعارض	فوتبال	۳/۴۸	۸	۱/۱۳۰	۰/۲۸۵
	بسکتبال	۳/۶۷			
	والیبال	۳/۶۰			
	دو و میدانی	۳/۶۶			
	شنا	۳/۵۵			
	فوتسال	۳/۵۴			
	هندبال	۳/۷۹			
	تکواندو	۳/۴۶			
	کشتی	۳/۸۲			

بحث و نتیجه گیری

نتایج تحقیق حاضر نشان می دهد که بین کیفیت دوستی و سن بازیکنان رابطه معناداری وجود ندارد که این امر نشان دهنده این موضوع است که سن بالاتر و یا سن پایین تر هیچ تضمینی برای استحکام رابطه و کیفیت دوستی میان مربی و بازیکن نیست. این یافته نشان می دهد؛ داشتن ارتباط بیشتر و برقراری دوستی مربیان با بازیکنان با سنین بالاتر در تیم های ورزشی تنها یک باور اشتباه است (Lavoie, 2007). همچنین بر پایه یافته‌ها می توان گفت که مدت فعالیت بازیکن یا به عبارت دیگر تجربه وی در رشته تخصصی خود یک عامل اصلی در کیفیت دوستی محسوب نمی شود، بلکه تنها می تواند نقش یک تسهیل کننده را ایفا کند. نکته حائز اهمیت در اینجا، تداوم کیفیت دوستی بین مربیان با بازیکنان حتی جوان تر و کم تجربه تر می باشد.

با توجه به یافته های پژوهش حاضر می توان ادعا کرد که هرچه بازیکن مدت بیشتری را در تیم گذرانده باشد، یعنی یک بازیکن با سابقه محسوب شود و همین طور مربی شناخت بیشتری نسبت به یک بازیکن داشته باشد، کیفیت

جدول ۷- آماره‌های مربوط به ارتباط خرده مقیاس تعارض به تفکیک رشته‌های ورزشی

متغیر	رشته	میانگین	درجه آزادی	F	سطح معنی داری
تعارض	فوتبال	۳/۷۶	۸	۲/۳۶۶	۰/۰۲۱
	بسکتبال	۳/۶۶			
	والیبال	۳/۴۶			
	دو و میدانی	۳/۴۷			
	شنا	۳/۷۰			
	فوتسال	۳/۴۸			
	هندبال	۳/۷۹			
	تکواندو	۳/۶۳			
	کشتی	۳/۶۵			

بر اساس نتایج تحلیل واریانس یکطرفه، عامل های حمایت و ارتقاء عزت نفس، صداقت و صمیمیت، ویژگی های مشترک و همراهی و خوش مشربی با متغیر رشته های ورزشی رابطه معنی داری نشان دادند و همچنین بر اساس نتایج آزمون تعقیبی سیداک؛

نکته حائز اهمیت دیگر در این تحقیق، ناتوانی مربیان در شناسایی عوامل بوجود آورنده تعارض و همین طور عدم قابلیت ایشان در رفع این تعارض هاست. تعارض که خود به دلیل نگرش‌ها و گرایش‌های متفاوت مربیان و بازیکنان بوجود می‌آید، از عوامل اصلی در استحکام دوستی در ورزش می‌باشد. هرچند که بوجود آمدن تعارض در میادین مختلف ورزشی بین عوامل مختلف آن امری طبیعی است اما شناسایی عوامل بوجود آورنده آن و پیش‌بینی تمهیداتی برای رفع تعارض‌ها در ورزش و بخصوص تعارضات بین بازیکن و مربی، از وظایف اصلی مربیان و از جمله عوامل مهم در رسیدن به پیشرفت و موفقیت‌های ورزشی است.

بر پایه یافته‌های پژوهش، رشته‌های ورزشی کشتی و فوتبال که به ترتیب رشته‌های اول و دوم ورزش کشور و همین طور پرطرفدارترین آن محسوب می‌شوند، فشار روانی بیشتری از سوی هواداران آن‌ها، رسانه‌ها، مطبوعات و ... به همه عوامل دخیل در این رشته‌ها بلاخص بازیکنان وارد می‌شود. (Yang, 2011). از این رو منطقی به نظر می‌رسد که بازیکنان این دو رشته ورزشی گرایش بیشتری به حمایت، حفظ و ارتقاء عزت نفس داشته و این مهم را از مربیان خود خواستار باشند.

نتیجه‌گیری کلی

با توجه به فرهنگ‌ها، انتظارات، ادراک و نگرش‌های مختلف در میان افراد و از طرفی پیچیده شده ارتباطات در عصر حاضر و همین طور مشاهده‌ی مسائل و مشکلات غیر اخلاقی در میادین ورزشی کشور و در پی آن پدید آمدن رفتارهای غیر مسئولانه، پرخاشگرانه در میان بازیکنان و مربیان، بیش از پیش موضوع دوستی و کیفیت آن را در محیط‌های ورزشی نمایان می‌شود. به طور کلی با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که پدیده دوستی و کیفیت درک شده از آن می‌تواند در حل مسائل مربوط به ارتباطات میان مربیان و بازیکنان نقش بسزایی داشته و با ترسیم یک مرز ارتباطی راه‌گشای خیل عظیمی از مشکلات در زمینه‌های مختلفی مثل عزت نفس، استرس، همراهی، تضاد و ... باشد.

دوستی به مراتب بیشتر است. با توجه به این یافته می‌توان اظهار داشت، مدیران تیم‌های ورزشی که به طور مداوم در طول سال مربیان تیم‌های ورزشی خود را تغییر می‌دهند، فرصت برقراری ارتباط و کیفیت دوستی را در تیم خود به مراتب پایین می‌آورند. شایان ذکر است، عدم شناخت مربی از بازیکن و بالعکس که در نتیجه عدم ثبات مربی و بازیکنان در تیم‌های ورزشی است، به کاهش توسعه عملکرد ورزشکاران و در نهایت به عدم نتیجه‌گیری و موفقیت ختم می‌شود. این موضوع با یافته‌های جووت و کاکریل (۲۰۰۲) نیز همخوانی دارد.

بر پایه یافته‌ها می‌توان اظهار داشت که، احتمالاً رشته‌های کشتی به علت داشتن خصلت پهلوانی و دارا بودن ریشه‌های فرهنگی و تاریخی در کشور و همچنین اولویت داشتن مسائل اخلاقی در این رشته، کیفیت دوستی در این رشته از دیگر رشته‌های انفرادی و گروهی نیز بالاتر باشد.

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که مربیان رشته‌های مختلف ورزشی بلاخص مربیان ورزشی استان خراسان رضوی به علت داشتن درک بالا از مسئله عزت نفس و اثرات مهم و غیر قابل انکار آن بر روی استرس و اضطراب در میادین ورزشی و همین طور به علت تجربیاتی که در اثر آزمون و خطا در زمینه تشویق و ترغیب بازیکن کسب کرده‌اند، بیش از پیش به عامل‌های حمایت و ارتقاء عزت نفس در برقراری دوستی با بازیکنان خود توجه می‌کنند. این نتیجه با یافته‌های فیلیپ و سیلر (۲۰۰۵) و همچنین کنو و ویلیامز (۲۰۰۰) نیز همخوانی دارد. همچنین بر اساس یافته‌های بیوکامپ (۲۰۰۷) و همین طور بر پایه یافته‌های تحقیق مشاهده می‌شود که راستگویی و صداقت مربیان ورزش که یکی از اصول اصلی و مهم در زمینه مربیگری در ورزش است، از دیگر عوامل بسیار مهم در استحکام روابط دوستی میان آن‌ها و بازیکنان است. هرچه صداقت و صمیمیت در تیم‌های ورزشی بین عوامل مختلف آن بالا باشد، کیفیت دوستی بالاتر بوده و در نتیجه، موفقیت نیز بیشتر شده و تداوم می‌یابد. لازم به ذکر است که این نکته نیز در رشته‌های ورزشی گروهی مثل فوتبال و بسکتبال مصداق بیشتری پیدا می‌کند.

منابع

- گودرزی، محمد. مدیریت رفتار سازمانی در ورزش. شماره ۳۲۱۱. تهران: انتشارات دانشگاه تهران؛ ۱۳۹۰، ص ۲۰۷-۲۱۴
- Beauchamp, M.; Eys, M. (2007). Group Dynamic in Exercise and Sport Psychology Contemporary Themes, Routledg, (2):63-71.
- Hartup, W. W., Laursen, B., Stewart, M. I., & Eastenson, A. (1988). Conflict and the friendship relations of young children. *Child Development*, 59, 1590-1600.
- Hartup, W. W. (1999). The company they keep: Friendships and their developmental significance. *Child Development*, 67, 1-13.
- Jowett, S., Cockerill, I. M. (2003) Olympic medallists' perspective of the athlete-coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4, 313-331
- Jowett, S.; Carpenter, P. (2004). "Coaches' and athletes' perceptions of rules in the coach-athlete relationship", Poster presented at the annual conference of the Association of the Advancement of Applied Sport Psychology, Minnesota, USA, October.
- Ladd, G. W., Coleman, C. C. (2001). Friendship quality as a predictor of young children's early school adjustment. *Child Development*, 67, 1103-1118.
- LaVoi, N. M. (2007). Expanding the Interpersonal Dimension: Closeness in the Coach-Athlete Relationship. *International Journal of Sport Sciences and Coaching*, 2(4), 497-512.
- Newcomb, A. F., & Bagwell, C. L. (1995). Children's friendship relations: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 117, 306-347.
- Poczwadowski, A., Barott, J. E., & Henschen, K. P. (2002). The athlete and coach: Their relationship and its meaning. Results of an interpretive study. *INT J SPORT PSYCHOL*, 33(1), 116-140.
- Philippe, R. A., Seiler, R. (2006). Closeness, co-orientation and complementarity in coach-athlete relationships: What male swimmers say about their male coaches. *Psychology of Sport and Exercise*, 7, 159-171
- Wylleman, P. (2000). Interpersonal relationships in sport: Uncharted territory in sport psychology research. *INT J SPORT PSYCHOL*, 31, 555-572.
- Yang, W. (2011). Introduction to Sport friendship quality in Beijing: China Higher Education Press.; 12(3):45-48

Evaluation the friendship quality among sport team coaches and players of Khorasane razavi

K. shajie^{1*}, A. Farahani², H. Ghasemi³

(Received: 28 December 2013 Accepted: 22 July 2014)

Abstract

This study aims to investigate the quality of friendly relationships among coaches and sport team players selected from Khorasan Razavi province. Regarding the purpose, the 27 items scale for friendly relationship quality in sport (SFQS) structured by Wise and Smith (1999) were distributed among 341 players from group reports such as football, basketball, volleyball, handball and also individual sports like run and Fields, taekwondo, swimming and wrestling in Khorasan Razavi province based on the formula for estimating sample size (Morgan table) and cluster sampling at the range of 13 to 17 years old whom friendly relationships and friendship quality is more important to them.

According to determined norm for this questionnaire, 5-point Likert scale was used. Content validity of instrument was calculated by practitioners and reliability at a panel study was 0.85. To analyze data, one-way ANOVA and Spearman correlation was used at 0.05 level. Results show that there is a meaningful relation between subscales of support and enhancing self esteem ($F=2.107, p=0/024$), honesty and intimacy ($F=2.366, p=0/021$), common traits ($F=4.867, p=0.001$) and accompanying and geniality ($F=2.648, p=0.006$) separately to sport fields and there is no meaningful relation between subscales of solving conflict ($F=1.130, p=0.285$) and conflict ($F=1.698, p=0.207$).

Overall, the results show that friendship quality could have an important role in solving problems related coaches and players and figuring a relation border maybe a key to solve many problems like self-esteem, stress, accompanying, conflict and so on

Keywords

friendly relationships, coaches and players, sport teams.

1. M.A. Student in sport management, Rey Payame Noor University

2- Professor of Sports Management Payame Noor University

3- Assistant Professor of Sports Management, Payame Noor University

Email: kianooshshajie@yahoo.com